

PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEÓ
CATALÀ

Orquestra
simfònica
del Vallès

Nemanja Radulovic
Txaikovski
Concert per a violí

**Simfònics
al Palau**

DISSABTE, 17 ABRIL 2021 – 18.30 h
Palau de la Música Catalana - Sala de Concerts

Nemanja Radulovic

Concert per a violí

de Txaikovski

Nemanja Radulovic violí
Pablo Rus Broseta director
Orquestra Simfònica del Vallès

PIOTR I. TXAIKOVSKI (1840-1893)
Concert per a violí, en Re major, op. 35

- I. Allegro moderato
- II. Canzonetta: Andante
- III. Allegro vivacissimo

PIOTR I. TXAIKOVSKI
Simfonia núm. 4, en Fa menor, op. 36

- I. Andante sostenuto - Moderato con anima
- II. Andantino in modo di Canzone
- III. Scherzo. Pizzicato ostinato. Allegro
- IV. Finale. Allegro con fuoco

DE PEL·LÍCULA!

8 MAIG 2021, 18:30 h

Titanic, Piratas del Caribe, Forrest Gump, La vida és bella, Missió: Impossible, Sra. Doubtfire, Nacido el 4 de Julio...

Música de J. Williams, J. Horner, H. Zimmer, A. Silvestri, N. Piovani, entre altres.

Jordi Brau i Luís Posada, actors
Rubén Gimeno, director
Orquestra Simfònica del Vallès

VIVICA GENAUX AMB VESPRES D'ARNADÍ

19 MAIG 2021, 20 h

Obres de Hasse, Zelenka, Heinichen i Pisendel: *La Cort de Dresden*

Vivica Genaux soprano
Dani Espasa director
Orquestra Simfònica del Vallès

LA NOVENA DE BEETHOVEN

29 MAIG 2021, 18:30 h

Ferran Sor *Hercule et Omphale*

L. van Beethoven
Simfonia núm. 9, en Re m, op. 125 "Coral"

Núria Vilà, soprano
Roger Padullés, tenor
Tànit Bono, mezzosoprano
Carles Pachón, baríton

Cor Lieder Càmera | Coral Cantiga
Xavier Puig, director
Orquestra Simfònica del Vallès

EL CONTEXT

TRES DONES I UN HOME

En la vida de Piotr Illitx Txaikovski (1840-1893), tres dones van ocupar un lloc essencial en l'agenda del seu destí.

La mare: Aleksandra Assier. Piotr adorava la seva mare, però, el 1854, quan Txaikovski tenia catorze anys, va morir de la mateixa malaltia que mataria el seu fill: el còlera. Per al jove Piotr va ser un cop duríssim. La ferida emocional de la separació va sagnar tota la seva vida. Els freudians sostenen que a Piotr *“li va ser impossible intimar amb altres dones perquè l’havia idealitzat massa.”*

L'esposa: Antonina Miliukova. Un dia Txaikovski va rebre una carta d'amor d'Antonina presentant-se com antiga alumna seva, però Txaikovski no la recordava, de manera que no li contestava les cartes de creixent retòrica apassionada que ella li enviava. Després que Antonina amenaçà amb suïcidar-se si no rebia resposta, el compositor la visità i li va semblar agradable, amb una “mitjana educació”, i va decidir casar-s'hi per *“satisfer el pare que el pressionava, per esvair tot rumor sobre la seva homosexualitat i per complir amb el seu destí.”*

La mecenes: Nadezhda von Meck. *“Més gran que ell, vídua rica, mare de dotze fills i dona culta”*. A partir del 1877 es convertí en la mecenes del compositor. Entre tots dos es va establir una relació d'amor platònic alhora que econòmica. Un dels fruits d'aquesta relació va ser la *Simfonia núm. 4*, que el compositor li dedicà. A finals del 1890 Nadezhda trenca bruscament la relació, suposadament en assabentar-se de les inclinacions sexuals del compositor.

EL DETONANT DE TOT PLEGAT

El 18 de juliol de 1877, Txaikovski es casa amb Antonina Miliukova. Bé, per Antonina aquella escena era una boda; per a Txaikovski, en canvi, segons testimonis escrits de l'esdeveniment, un funeral.

Com ja he apuntat, els estudiosos especulen que el matrimoni amb Antonina era la cortina de fum que Txaikovski considerà com la més adient per protegir-se, i protegir també la seva família, d'un escàndol si l'homosexualitat del compositor sortia a la llum pública.

El cas és que el fum de la cortina ofegà Txaikovski des del primer dia com a casat. En una carta a la seva mecenes, Nadezhda von Meck, el compositor li confessà: *“Us preguntareu, és clar: però, com vam passar el temps quan ella i jo estàvem junts? Antonina era molt xerraire, però només tenia tres temes de conversa. A cada hora em repetia innumbrables històries sobre homes que havien tingut sentiments tendres cap a ella. A continuació, amb no poca freqüència i amb una mena de passió inexplicable, em descrivia els vicis, les accions cruels i el comportament detestable de tots els seus parents..., el tercer tema eren les seves històries de la vida a l'interat. La seva incansable xerrameca no tenia aturador.”*

En resum, sis setmanes després del matrimoni, i sense haver-lo consumat, Txaikovski fugí, literalment, del costat de la seva esposa Antonina a qui mai més no tornarà a veure.

Amb un intent de suïcidi poc documentat i una crisi nerviosa molt documentada, Txaikovski escriu l'epileg final d'una unió desafortunada. Considerant el matrimoni amb Antonina una ferida terrible, escriu al seu germà Anatoly: *“Només ara, sobretot després del relat del meu matrimoni, he començat a entendre finalment que no hi ha res més infruïtós que no voler ser el que sóc per naturalesa.”*

Uns mesos després, gràcies a la pensió de 6000 rubles anuals que li assignà Nadezhda, Txaikovski viatja primer a Itàlia i després a la ciutat suïssa de Clarens, allotjant-se a la casa de repòs *Hotel Richelieu*. Serà aquí, amb el Llac Lemán com a teló de fons i amb la companyia de germans i amants, a on completarà la *Simfonia núm. 4* i compondrà el *Concert per a violí*.

TXAIKOVSKI: Concert per a violí (1878)

Txaikovski va escriure el *Concert per a violí i orquestra* en tan sols vint-i-cinc dies durant els mesos de març i abril de 1878. La motivació principal va ser l'amor que sentia pel violinista Iosif Kotek (1855-1885), alumne de composició de Txaikovski i també el seu amant, que acompanyà el compositor durant la seva segona estada a l'*Hotel Richelieu*.

El 17 de març Txaikovski escriu a Madame von Meck, donant testimoni de l'inici de la composició del *Concert per a violí*.

INSPIRACIÓ FRANCESA A L'HOTEL RICHELIEU

És molt possible que la inspiració li assaltàs a Txaikovski a l'*Hotel Richelieu* després d'acompanyar al piano al seu amant, el violinista Kotek, la *Simfonia espanyola* per a violí i orquestra del compositor francès Eduard Lalo. Com deixa entreveure aquells dies Txaikovski a Madame von Meck: *“[La Symphonie espagnole] és una música molt fresca. Lleugeresa, ritmes picants, melodies boniques i excel·lentment harmonitzades ... Ell [Lalo], de la mateixa manera que Léo Delibes i George Bizet, no s'esforça per aprofundir, però evita amb cura la rutina, busca noves formes i pensa més en la bellesa musical que en l'observació de les tradicions establertes, com fan els alemanys.”*

L'estudiós David Brown escriu que Txaikovski *“gairebé hauria estat escrivint la recepta per al concert per a violí que estava a punt de compondre.”*

“HO POTS FER MILLOR...”

El segon moviment del concert per a violí de Txaikovski no va ser el que va escriure originalment el compositor. I és que el violinista Kotek, que tutelava el procés de creació de l'obra, va pensar que la versió original era

prou bona, però creia que Txaiovski podia fer-ho millor, així que l'obligà a escriure una altra música. La *Canzonetta* va ser el recanvi.

I què va succeir amb la primera opció que va compondre Txaiovski? Doncs que la convertí en una partitura autònoma que titulà "*Memòria d'un lloc estimat*" fent referència tal vegada als dies passats a Suïssa amb Kotek.

"AIXÒ NO ES POT TOCAR"

En comptes de tonades celestials amb molt de sucre, el tercer i darrer moviment del concert per a violí esclatarà en sons terrenals de la música popular russa. Txaiovski volia dedicar el seu nou concert a Kotek, que tant l'havia ajudat a compondre'l, però el preocupava que la dedicatòria convidés a xafarderies malicioses sobre la seva relació. Per tant, decidí de dedicar-lo al famós violinista hongarès Leopold Auer, per a qui ja havia escrit la *Sérénade mélancolique*.

Però vet aquí que Auer va rebutjar la partitura per massa difícil. Possiblement ofès per la decisió de Txaiovski de dedicar l'obra a un altre violinista, Kotek tampoc no va voler interpretar mai l'obra i la relació acabà per trencar-se en mil bocins.

"AQUESTA MÚSICA FA FERUM A VODKA"

L'estrena no tindria lloc fins tres anys després, l'any 1881, a Viena amb el violinista Adolph Brodsky com a solista. El públic va celebrar l'obra amb grans aplaudiments, però la crítica, en canvi, no va tenir pietat. Eduard Hanslick, un crític de referència, valedor de compositors com Brahms i Dvorák, menyspreà sobretot el caràcter rus del moviment final amb paraules que vorejaven la xenofòbia.

La literatura ens diu que Txaiovski memoritzà la ressenya de Hanslick fins a poder repetir-la de memòria paraula per paraula la resta de la seva vida. Per sort, l'opinió de Hanslick no importà massa atès que Brodsky aviat va tenir més compromisos per interpretar el concert en moltes altres ciutats del món.

Avui reviuem aquest concert a mans del violinista serbi **Nemanja Radulovic**.

TXAIKOVSKI: Simfonia núm. 4 (1878)

Durant el moment tan convuls de la seva vida personal al voltant del seu matrimoni, Txaiovski continuà treballant en la seva quarta simfonia fins a acabar-la durant la seva primera estada a l'*Hotel Richelieu* a Suïssa.

Quan la Simfonia es va estrenar en un concert de la Societat Musical Russa a Moscou el 10 de febrer de 1878, va representar un autèntic avanç en termes de profunditat i complexitat tant estructural com emocional. Aquest híbrid simfònic, un encreuament entre la forma arquitectònica de la simfonia i la forma principalment "literària" o "poètica" del poema simfònic, reflectí la muntanya russa emocional que provocà en Txaiovski el seu matrimoni.

El trauma va empènyer Txaiovski a escriure una música tan personal i expressiva que per força havia de trasbalsar l'estructura de la forma simfònica. La *Quarta Simfonia* és una confessió dramàtica, autobiogràfica, que dibuixa una frontera emocional amb les tres simfonies anteriors.

De fet, el compositor, a petició de la seva mecenes Madame von Meck, a qui està dedicada la simfonia, va escriure un programa detallat per a cada moviment, revelant els seus pensaments filosòfics i els sentiments més íntims.

Jordi Cos President i viola de l'OSV

Orquestra simfònica del Vallès

ÚNICS

L'única orquestra professional privada a Espanya, en què els músics són propietaris i empleats al mateix temps. Fem més de **110 concerts simfònics** i **50 concerts de cambra** per temporada, i portem la nostra música a més de **25 ciutats** arreu de Catalunya.

INNOVADORS

Innovem en formats i experimentem amb continguts per **atreure nous públics** i **estimular noves audiències**. Projectes com, *La Tosca de Puccini* en concert, apropen la clàssica i l'òpera a tothom.

SOCIALS

La música és un instrument perfecte per **transformar la societat** i **millorar la nostra comunitat**. El nostre projecte social "**Beethoven 250, la música del silenci**" vol fer visibles les persones que, com Beethoven, pateixen avui dia una discapacitat auditiva.

www.osvalles.com

© Milan Djakov

Nemanja Radulovic, violí

Nemanja Radulovic ofereix les seves interpretacions amb un aclaparador virtuosisme, profunditat i expressió, amb programes que van més enllà dels motlles tradicionals.

La seva carrera creix any rere any treballant amb algunes de les més prestigioses institucions musicals d'avui en dia. Considerat un habitual a l'hora d'oferir recitals, les seves actuacions l'han portat per tot el món a sales com el Carnegie Hall de Nova York, Concertgebouw d'Amsterdam, Philharmonie de Berlín, Salle Pleyel i Teatre dels Camps Elisis a París. compartint escenari amb grans músics com Marielle Nordmann, Laure Favre-Kahn, i Susan Manoff- amb qui també ha gravat un disc de sonates de Beethoven llançat pel segell Decca / Universal Music. També participa com a instrumentista / director al ensemble «The Devils 'Trills», format per cares conegudes a les sales de concerts d'Europa i Àsia, destacant pel seu atractiu virtuosisme, patent en el seu recentment aclamat àlbum homònim llançat per l'etiqueta Decca / Universal Music. El seu altre ensemble «Double Sens» també és àmpliament reconegut per la seva qualitat a l'hora d'interpretar música de cambra, com mostra el CD «5 Seasons» -les «4 estacions» de Vivaldi. Nascut a Sèrbia el 1985, Nemanja Radulovic va estudiar a la Facultat d'Arts i Música a Belgrad, el Saarlandes Hochschule für Musik und Theater a Saarbrücken, i el mundialment famós Conservatori de París. Ha estat nomenat «Revelació Internacional de l'Any» per Victoires de la Musique el 2005, i «Millor Artista» per la mateixa institució en 2014. A més va rebre un doctorat honoris causa per la Universitat de les Arts a Nis, Sèrbia. Més informació: www.nemanjaviolin.com

Fotografia portada © Charlotte Abramow / DG

© Nina Reinsdorf Photography

Pablo Rus Broseta, director

És un dels directors espanyols més valorats del circuit internacional. En 2015 va ser nomenat Director Assistant de Seattle Symphony, aconseguint un any després el lloc de Director Associat fins a la temporada 18/19. Amb aquesta orquestra ha dirigit a solistes com Itzhak Perlman, René Fleming, Joshua Bell, etc. Fent-se càrrec d'una gran varietat de programes, ha dirigit monogràfics de Prokófiev, Xostakóvitx, Brahms, etc. Durant les darreres temporades ha col·laborat amb solistes com Beatrice Rana, Jo-Jo Ma, Edgar Moreau o Ingrid Fliter, entre d'altres. Ha dirigit orquestres com la BBC Symphony Orchestra (substituint a François-Xavier Roth en Barbican Hall de Londres, amb un programa monogràfic dedicat a Pierre Boulez), Orchestre Els Siècles, Detroit Symphony, Orlando Philharmonic, Houston Symphony Orchestra, Orquestra Filharmònica de Buenos Aires, Beethoven Orchester Bonn, Orchestre Philharmonique Royal de Liège, Orquestra de la Comunitat Valenciana (Palau de les Arts) o el Ensemble Intercontemporain. Especialment estreta és la seva relació amb orquestres com la WDR Sinfonieorchester de Colònia, SWR Symphonieorchester de Stuttgart, Orquestra Simfònica de Porto Casa da Musica, Orquestra de València i el Ensemble Modern Frankfurt. Així, ha estat convidat a dirigir en nombrosos festivals, com el Klangspuren Schwaz, Transart Festival de Bozen, Cresc... biennal de Frankfurt, Strasbourg Festival Musica, Donaueschinger Musiktage o el Festival Ensembles de València. El seu repertori abasta des de Händel fins a John Adams, centrant-se especialment en el gran repertori simfònic. Al llarg dels últims anys ha tingut oportunitat de treballar de prop amb compositors com Wolfgang Rihm, Hans Zender, Thomas Adès, Magnus Lindberg, Francisco Coll o Pierre Boulez, de qui va rebre classes magistrals en el marc del Festival de Llucana en 2011. Pablo Rus Broseta va estudiar composició i saxofon en el Conservatori de València, decidint-se aviat per la direcció orquestral, que va estudiar a Lió, Conservatorium van Amsterdam i Universität der Künste Berlin. Ha rebut consells de mestres com David Zinman, Kurt Masur, Steven Sloane, François-Xavier Roth o Bernard Haitink, convertint-se aquest en un dels seus principals valedors. En 2009/2010 va ser Director Assistant de la Orchestre Philharmonique de Liège, de la Dutch National Opera Academy en 2010 i de la Jove Orquestra de la Generalitat Valenciana de 2010 a 2013, sent nomenat el seu Director Artístic en 2017. En 2011 va fundar el Grup Mixtour. Més informació: www.pablorusbroseta.com

Orquestra Simfònica del Vallès (OSV)

Va néixer el 1987 en el si de l'Associació d'Amics de l'Òpera de Sabadell i molt aviat s'estructurà com una societat anònima laboral, en què els treballadors en són alhora els propietaris. La seva activitat se centra a la ciutat de Sabadell, amb una temporada pròpia i com a orquestra del circuit Òpera a Catalunya, i al Palau de la Música Catalana, amb el cicle de concerts Simfònics al Palau. N'han estat directors titulars Albert Argudo, Jordi Mora, Salvador Brotons, Edmon Colomer, David Giménez Carreras, Rubén Gimeno i James Ross. Des del setembre del 2018 ho és Xavier Puig. Ha rebut el Premi Nacional de Música 1992, atorgat per la Generalitat de Catalunya, i la Medalla d'Honor 2012 de la ciutat de Sabadell.

Patrocinadors i col·laboradors principals de l'OSV

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Diputació
Barcelona

Diputació de Girona

Ajuntament
de Sabadell

Sabadell
Fundació

Fundació
FLUIDRA
Llegat Joan Planes

moventia
en moviment des del 1913

Col·laboradors de l'OSV

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

L'OSV forma part de

Media partners

Al cicle Simfònics al Palau col·labora:

Sabadell
Fundació

Amb el suport de:

Ajuntament de Barcelona
Institut de Cultura

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Troba'ns a:
www.palaumusica.cat
www.orefocatala.cat
www.osvalles.com

